

KULTŪRA

MENAS LITERATŪRA MOKSLAS

Ateitis be atminties

Gal ir per dažnai savo rašiniuose miniu C.S. Lewiso pavarde ir naudoju jo citatas, tačiau šio puikaus mokslininko, profesoriaus, literatūros žinovo ir įsimintinų knygų autoriaus išmintis tokia aktuali ir šiuolaikiška, jog atrodo, lyg būtų parašyta šiandien ir skirta šiandienos problemoms.

Viena iš jų - skaudus ir neretai prieštaringas praeities ir dabarties santykis, istorinės tiesos ir teisybės ilgesys. Mes, lietuviai, miniame birželio 14 -ąją - Gedulo ir Vilties dieną. Tos dienos pamiršti neįmanoma, kaip beragintų mus į šviesų rytojų beeinantys ir senas praeities skriaudas pamiršti raginantys ponai. Kodėl tie ponai ragina tai padaryti, aš nežinau. Tik spėju, kad ištrynus atmintį galbūt lengviau būtų manipuliuoti žmonėmis, juos valdyti, sunkiau sutelkti juos prieš neteisybę.

Praeities nereikia prisiminti, sako jie. Praeitis - niekai, reikia žvelgti į ateitį. Ir eiti ten septynmyliais žingsniais, nesi-dairant į šalį.

O ką šiuo atžvilgiu pasaky-tų išmintingasis Lewisas?.. Ogi kad ateities nėra - tai chimera, tai pats laikiniausias laikas, ku-ris niekada neateina. Tai lai-kas, mažiausiai susietas su am-žinybe. Su amžinybe mus sieja ne kas kita, kaip dabartis: ši minutė, veiksmas, kurį mes da-bar atliekame, žodžiai, kuriuos šią akimirką tariame.

Taigi jeigu teisėjas išteisina žudikus, ne ateityje, o šią aki-mirką jis netenka amžinybės, šią akimirką jis nuteisia save - savo žodžiais. Kokia gi jo gali laukti ateitis, jeigu jis šitaip pa-niekina ir suteršia du gyvuosius laikus - praeitį, kuriai mes tu-rime būti dėkingi už sukaup-tą patirtį, ir dabartį, kurią mes aktyviai kuriame savo žodžiais ir veiksmais?..

Todėl nė per nago juodymą netikiu žmonėmis (nebūtinai - politikais), kurie, kalbėdami apie atsakomybę, ypač asmeni-

efoto.lt nuotr.

BORUŽĖS PRIKĖLIMAS

*Boružė nutupia
Mirčiai ant skruosto-
Lašo gyvybės
Mirtis nejunta,
Abi lengvai jas
Išlaiko sostas -
Amą užgniaužia
Varpas aštuntą...*

*Dausų užuolaida
Jos nesulaiko -
Gilyn į nebūtį
Slenka ji keliais...
Nutviektas saulės,
Stiepias virš laiko,
Prisėsti moja
Vėlių suolelis...*

*Bet neilūžta
Trapūs paviršiai
Plento, srovenančio
Jurbarko pusėn...
Dievo karvytės -
Per lengvos mirčiai.
Dievo žarijos -
Kur tik papūsi...*

Rimvydas Stankevičius

nę, apie veiksmus, kurių būtina imtis dabar, nukelia tai į neaiškia ateitį. Reikia suprasti, kad tai ir bus palikta niekiniame laike. Nes ateitis tokia ir yra.

”Dabartis yra tasai taškas, kuriame laikas susiliečia su amžinybe. (...) tik joje žmonėms siūloma laisvė ir tikrovės pajautimas. (...) Dėkingumas žvelgia į praeitį, o meilė - į dabartį; baimė, godumas, gailėstingumas ir ambicingumas žvelgia į priekį” (C.S. Lewis, ”Kipšo laiš-kai”).

Rizikuodami gyventi Ateitimi kaip kažkokiu tobulesniu ir praeities klaidų nekartosiančiu laiko tarpsniu, vardan tos, pasak Le-wiso, laikinumo šerdies mes galime netekti daug paprastų ir pačių reikšmingiausių dalykų. Kasdienių dalykų, darančių mūsų gyvenimą prasmingą ir, negana to, džiugų - gerų knygų, smagių pokalbių, pasivaikščiojimų ir užsiėmimų. Pagaliau - ir tos sveikos nuovokos, kad jeigu tave puola šiandien, jeigu tave murkdo į purvą ar skriaudžia, tu turi duoti atkirtį dabar, o ne ateityje.

Viskas yra čia, šiandien, dabartyje. Dabartis kaip niekada svarbi ir mūsų atminties išsaugojimui. Nors neretai sakoma, kad atminties išsaugojimas ateičiai reikšmės neturės, kad tai yra sustingusios praeities dalykai.

Bet man baisi tokia neprisimenanti ateitis, aš jos nelaukiu. Ar turėčiau pamiršti ištremtus į ledą dykumas vaikus, mirusius iš bado ir šalčio, jų kūnelius, apgraužtus poliarinių lapių ir barake prie Laptevų jūros Dalios Grinkevičiūtės atverstą viduramžių literatūros istoriją, per kurios puslapį ropoja utėlė?.. Argi ši praeities akimirka nėra išgyvenama dabar, ar užuojauta ir skausmas ne tokie patys, ar tiesos troškimas - ne toks pat?.. Ši akimirka gyva ir bus gyva visada, kol dabartis ją prisimins. Kol nebus abejinga.

Renata Šerelytė

Šio šeštadienio Kultūros turinys

1-as psl. Renata Šerelytė. Ateitis be atminties • **2-as psl. Stanislovas Abromavičius.** Kaunas, Žaliakalnis. Vaižganto gatvė (8) • **3-as psl. Rimvydas Stankevičius.** Kertinis skienuo. Eilėraščiai* **4-as psl. Algis Vaškevičius.** Marijampolė ir Lietuva pagerbė liaudies rašytoją Žemaitę • **5-as psl. Renata Šerelytė.** Naujos knygos/ **Agnė Žagrakalytė.** Klara. Ištrauka iš romano • **6 - as psl. Romualdas Kriaučiūnas.** Lietuva turi daug pasididžiavimo vertų asmenybių: nuo A (Abariaus) iki Ž (Žvirgždo) • **7-as psl. Emanuelis Katilius.** Kolorado vabalas. Apsakymas • **8-as psl. Kultūros kronika**

Kitame numeryje: Sekminių Bobriškėse atgarsiai* Dailininko knyga: Mikalojus Vilitis, „Sriuba”

Kauno Žaliakalnis. Vaižganto gatvė (8)

STANISLOVAS ABROMAVIČIUS

Juozas Tonkūnas

Juozas Tonkūnas 1928 metų gruodžio 1 dieną buvo paskirtas Dotnuvos žemės ūkio akademijos rektoriumi (po ketverių šios aukštosios mokyklos gyvavimo metų). Profesorius savo inauguracinėje kalboje tvirtino, kad Lietuvos ateitis – žemės ūkis. Atsilikimą nuo kaimyninių tautų jis prilygino miškui, kuriame vienas medis, užstelbiamas kitų, apgultas šaknų, atimančių maistą ir vandenį, yra pasmerktas. Todėl Lietuvoje ir buvo sukurtas žemės ūkio mokyklų tinklas, steigiamos kooperatinės pieninės, skerdyklos elevatoriai, žemė tvarkoma ir nusausinama, – visa tai mokslo pažanga. O vadovauti šiam procesui ir yra Žemės ūkio akademijos uždavinys.

1934–1939 metais J. Tonkūnas ėjo Lietuvos švietimo ministro pareigas ir gyveno Kaune. Žemės sklypą gyvenamajam namui statyti Vaižganto g. 30 jis įsigijo iš Elzės Zabielskienės, leidimą statyti dviejų aukštų namą įregistravo 1938 metais. Iki tol, būdamas Akademijos rektorius, profesorius, jis gyveno Dotnuvoje. 1939 metų kovo pabaigoje, baigęs ministro karjerą, sugrįžo prie pedagoginio darbo, tad J. Tonkūnas namą išnuomojo Japonijos konsulatui. Oficialiai konsulas pradėjo dirbti nuo lapkričio 23 dienos. Pirmajame namo aukšte buvo konsulato patalpos, o vicekonsulas Čijūnė (Chiune Sempo) Sugihara su žmona Jukiko, jos seserimi Setsuko ir vaikais – antrajame aukšte. Į Kauno ir Lietuvos istoriją Č. Sugihara pateko gelbėdamas karo pabėgėlius iš Lenkijos, daugiausia žydus. Jis padėjo išsigelbėti apie 6000 žmonių, todėl lyginamas su Oskaru Šindleriu. Šiandien Tonkūnų name Vaižganto gatvėje yra Č. Sugiharos muziejus.

Juozas Tonkūnas gimė 1894 metų kovo 30 dieną Stačiūnuose, Pasvalio valsčiuje, Biržų apskrityje. Šeimoje į pasaulį atėjo ketvirtasis – po Jono, Petro ir Emilijos. Tėvelis valdė 24 dešimtines žemės, tačiau kai pasaulin atėjo dar penki vaikai (Mykolas, Konstancija, Kazimieras, Salomėja ir Onutė), reikėjo taupyti, daug dirbti, kad gabesnius vaikus išleistų į mokslus. Tonkūniukų vaikystė prasidėdavo žasų ganymu, piemenavimu, žemės ūkio darbais laukuose. Pradžios mokslus vaikai ėjo Smilgiuose, o tolesnius mokslus lėmė vaikų gabumai. Juozukas buvo išsiųstas mokytis į Mintaujos gimnaziją, kurią baigė 1913 metais aukso medaliu. Šeima nutarė, kad gabiems vaikams reikia mokytis toliau, tad išsiuntė studijuoti į Maskvą: Juozą – į Žemės ūkio institutą, o jaunėlių sūnų Mykolą, baigusį progimnaziją – į Matininkų mokyklą. Jonas tuo metu jau buvo baigęs Dorpatio universiteto Medicinos fakultetą. Tad tais metais Juozas jau tapo studentu, Mykolas dvejus metus ruošėsi gimnazijos baigimo egzaminams, o į Matininkų ir kultūrtechnikų mokyklą, veikusią prie Maskvos universiteto, įstojo tik 1915 metais.

Likimas Maskvoje Juozą suvedė su selekcininku, profesorium D. Rudzinsku, su kuriuo jis daug metų dirbs įsteigtoje Žemės ūkio akademijoje. Parama iš Lietuvos jų nepasiekė, tad vertėsi privačiomis pamokomis, užsiėmė moksliniais tyrinėjimais. Tekdavo rašyti rektoriui prašymus atleisti nuo mokesčio už mokslą... Galiausiai 1918 metų pavasarį baigė studijų kursą, parengė diplominį darbą ir tapo moksliniu agronomu. Čia išgirdo ir apie Lietuvos tarybos pasirašytą Vasario 16-osios nepriklausomybės deklaraciją.

1918 metų vasaros pradžioje Juozas Tonkūnas grįžo į Lietuvą, Stačiūnus, mokėdamas rusų, vokiečių ir lenkų kalbas, kupinas patriotinių jausmų. Jau rudenį pasvaliečiai Juozą išsirinko nepriklausomos Lietuvos Pasvalio valsčiaus pirmininku, tačiau su rusiškais durtuvais atėjo bolševikinė V. Kapsuko ir Z. Angariečio tarybų valdžia. Netrukus rusai užėmė Šiaulius ir Telšius, artinosi prie Kauno ir Alytaus. Juozas Pasvalyje organizavo savanorių partizanų būrį, traukėsi Joniškėlio link, ko-

Prof. J. Tonkūnas (antra eilė, antras iš dešinės) Didžiosios Britanijos karaliaus Jurgio V - ojo pagerbimo ceremonijoje. Krėslė dešinėje sėdi prezidentas Antanas Smetona

Prof. J. Tonkūnas - Žemės ūkio akademijos rektorius, Kaunas, 1932

vojo su bolševikais Panevėžio ir Latvijos sienos ruože.

Ištūmus bolševikus iš Lietuvos, buvo pakviestas dirbti į Žemės ūkio ministerijos Žemės reformos departamentą parceliuoti dvarams. Ėjo Marijampolės, Seinų ir Alytaus apskričių žemės ūkio inspektorius, Vyriausios žemės reformos komisijos pirmininko pareigas. Nuo 1922 metų gegužės 1 d. iki 1923 metų gruodžio 1 d. buvo Žemės reformos departamento direktorius. Nuo 1924 metų sausio 1 d. – Lietuvos universiteto Matematikos-gamtos fakulteto Žemdirbystės katedros vedėjas. Studijavo Karaliaučiaus universitete. Dotnuvoje įkūrus Žemės ūkio akademiją, 1924 metų rugsėjo 23 dieną Juozas Tonkūnas buvo paskirtas docentu ir Žemdirbystės katedros vedėju, 1924 metų rugsėjo 24 dieną išrinktas pirmuoju profesorių tarybos sekretoriumi. 1927 metų gegužės 16 dieną jis pakeltas į ekstraordinarius profesorius. 1927 metų lapkričio 11 dieną buvo išrinktas LŽŪA prorektoriumi. 1928 metų lapkritį Lietuvos Respublikos Prezidento A. Stulginskio aktu paskirtas Akademijos rektoriumi, pakeitė prof. miškininką Povilą Matulionį (1860–1932). 1932 metais Namų ūkio sekcijos trečiakursė Janina Milvydaitė tapo Juozo Tonkūno žmona, – jie susituokė Viekšnių

bažnyčioje. Po dvejų metų šeima susilaukė sūnaus Rimanto, dar po dvejų – dukrelės Vidos.

Juozas Tonkūnas nepriklausė jokiai partijai, tad visiems buvo staigmena, kai 1934 metų birželį ministras pirmininkas Juozas Tūbelis pasiūlė jam naujoje formuojamoje vyriausybėje tapti... švietimo ministru. Iš pradžių jis prieštaravo, siūlė kitus kandidatus, juo labiau kad švietimo sistema jam buvo ne visai žinoma, o jis noris tęsti mokslinius tyrimus žemės ūkio srityje. Lemtingas buvo prezidento Antano Smetonos skambutis... 1934 metų birželio 12 dieną sudarytoje Lietuvos Respublikos Vyriausybėje Juozas Tonkūnas buvo patvirtintas Švietimo ministru.

Einant naujas pareigas prabėgo ketveri metai. Per tą laiką buvo įvykdyta švietimo reforma, pastatyta daug naujų mokyklų, tik su savo buvusia akademija Juozas Tonkūnas ryšių nenutraukė: domėjosi jos veikla, penktadieniais skaitė paskaitas, net dirbo katedros vedėju. Sunkiais 1939 metais naujojoje Vlodo Mirono Lietuvos Vyriausybėje Juozo Tonkūno nebeliko, jį ministerijoje pakeitė Leonas Bistras (1890–1971). Tad perdavęs ministerijos reikalus, persikėlė į Dotnuvą.

Kauno apskrities archyve saugomi dokumentai, liudijantys, kad 1938 metų rugsėjo 6 dieną profesoriaus Juozo Tonkūno (tada dar Lietuvos švietimo ministro), gyvenusio V. Putvinskio gatvėje Nr. 6-3, prašymu buvo apžiūrėtas jam nuosavybės teise priklausantis sklypas, kuriame buvo rengiamasi statyboms. Matininko nubraižytame plane pavaizduota Vaižganto gatvės dalis. J. Tonkūno kaimynai iš dešinės Kazys Ramanauskas (namas Nr. 28) ir Pranas Lesauskis (namas Nr. 26), iš kairės neužstatytas Medeininės ir Adomavičiaus sklypas, o kiek toliau – V. Mykolaičio-Putino namas (Nr. 36). Statybų leidimas išduotas 1939 metų vasario 22-ąją. Po keturių mėnesių, statyboms išibėgėjus, Kauno m. statybos skyrius perspėjo statytojus, kad pašalintų nuo šaligatvio statybines medžiagas arba nuo gatvės užsitvertų tvorą. Statybos projektas buvo keistas: mansardoje buvo įrengiami gyvenamieji kambariai. O jau po poros mėnesių, darbams tebevykstant, pranešama, kad prof. J. Tonkūnas išvyko gyventi į Dotnuvą.

1942 metų rugsėjo 7-ąją dokumentuose nurodyta naujoji nuosavybės valdytoja – Celina Milvydienė. Ji prašo leidimo nusipirkti statybinių medžiagų krosniai („pečiukui“) pasistatyti, nes centrinis šildymas – per didelė prabanga. Ji čia likusi viena, nes savieji arba tremtyje, arba lageriuose...

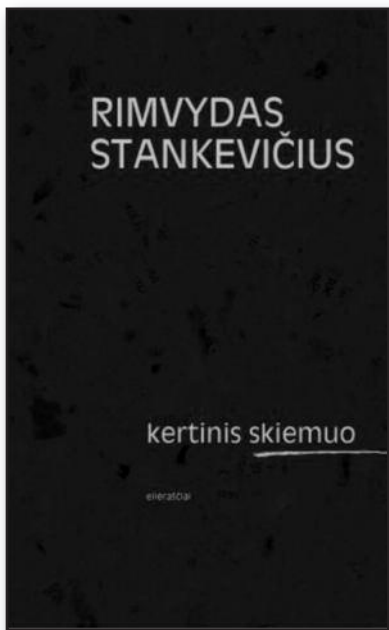
Tęsinys kitame numeryje

RIMVYDAS STANKEVIČIUS

KERTINIS SKIEMUO

Savo kūrybinę viršukalnę pasiekęs knygomis „Laužiu antspaudą“ (2008), „Patys paprasčiausi burtažodžiai“ (2010), „Ryšys su vadaviete“ (2012), Rimvydas Stankevičius išleido naują eilėraščių knygą „Kertinis skiemuo“. Joje poetas gilinasi į amžinuosius klausimus, tikėjimo paslaptis, ieško jungčių tarp priešiškiausių požiūrių, prieštaringiausių asmenybių, nesuderinamiausių jausmų. Autorius tvirtina - savo ar ne savo valia, bet esame amžinai sujungti! Su Dievu ir savimi, su tauta ir kultūra, su prasme ir galimybe ar net prievole tą prasmę realizuoti.

Rimvydas Stankevičius. Kertinis skiemuo: eilėraščiai. Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2015. 125 p.

Poetas Rimvydas Stankevičius

MAIRONIO GATVE AUKŠTYN

Nelyg vijokliai ant langų
Sapnai čia ir vijokliai pinas,
Ir sveikinas rytais kaimynės,
Ir būna vakarais ilgu...

Bučiuojasi kiemuos porėlės,
Su vėju šoka skalbiniai,
Žibintų akys stebi kelią,
Lietaus nuplautą neseniai...

Ji, tokia pat kaip kitos gatvės,
Čia auga skolos ir vaikai,
Ir širdys slapstos nuo vienvės,
Ir dienos bėga padrikai...

Ji neišves prieš laiko srovę
Išganyto tiesos keliais -
Net ir iš šios pusiau tikrovės
Nė vieno gyvo neišleis,

Bet šitą gatvę saugos žodis
Tarytum delnas virš galvos - - -
- - -
Ir daug lengviau nuo Lietuvos
Pasiekiamas dangus atrodys.

GIMTOJI KALBA

Mano gimtąją kalbą
Išmoks pašaliečiui
Turėtų būt neįmanoma.

Tarimas čia neįtikėtina
Skiriasi nuo rašybos, žodžiai -
Nuo tikrųjų prasmių...

Mano gimtąja prabylant -
Liežuvį visada būtina laikyti
Už dantų,
Ypač - raudant, dainuojant,
Šnabždant per išpažintį...

Išpažindavome tik fiktyvias nuodėmes
(Tikrosios galėjo pakenkt kunigams),
Be kalendorių atspėdavome švenčių datas,
Sąnariais jusdami, kada

Miršta, kada vėl prisikelia
Kristus, intuityviai nuspėdami,
Ką jis sakė savo mokiniams,
Patys susiprotėdami,
Kas mums tylima iš tuščių sakyklų,
Kam meldžiamės
Priešais išvogtus altorius
Teisiamųjų suolais
Sparčiai virstančiuose klauptuose...

Mano gimtosios kalbos dalis buvo tylėti telefonu,
Užčiaupti save vidury sakinio,
Imituojant kosulio priepuolį, iš visų jėgų
Žvelgiant tyloj viens kitam į akis,
Mintį pratęsiant stalo įrankių
Į lėkštes dzingsėjimu,
Pasmarkėjusiu kramtymu (tarsi
Visiškai į ką kita smigtų
Valgančiųjų dantys)...

Mokantis šios kalbos būtina žinoti,
Kad svarbiausia čia - atodūsių sintaksė,
Perteikianti pagrindinę mintį -

Žodžiai paprastai reikalingi
Tik nukreipti
Dėmesį.

VĖLIŲ DUONELĖ

Po kiekvienų Vėlinių jie pareina
Vis mažiau mirtingi.

Po kiekvienų Velykų
Jie vis geriau išmoksta
Save prisikelti.

Pargrįžta didingi gamtovaizdžiai,
Medžiuos atauga nuvytę gandalizdžiai....

Jie rado būdą
Iš naujų knygų slapčia parsivesti sau senus
daiktus -
Rožinius, šulinius, jau jas, dangun
Nuėjusią žemę...

Ministrantas
Įprastai pradeda nuo boružės -

Niūniuoja kažką,
Delne ją švelniai sūpuodamas...

Ir pučia šiltu kvapu,
Ir pučia šiltu kvapu...

Kol nubunda.

LESYKLĖLĖS

Paukščiams neduota pažinti
To, kurs trupina duoną,
Bet lesyklėlių vietas
Jie ilgainiui įsimena.

Jau supratau -
Į teisingą koridorių
Lengviausia pataikyt užsnūdus
Prie atverstos knygos.

Jei pasiseks, nutūpsi
Tiesiai Karaliams į delnus
Tarpgalaktinėje
M.K. Čiurlionio
Nusileidimo aikštelėje...

Toliau -
Kryptis lengvai nuspėjama.

Besirąžantys švintant
Bažnyčių bokštai...
Bitės...
Čiobreliai...
Jų atspindžiai danguje...
Į mane panašių
Paukščių kaskados,
Krentančios ant vyšnių šakų...
Nepataikius, nieko
Baisaus nenutinka -

Tiesiog plojiesi veidu
Į vieškelio dulkes -

Į patį sveikiausią -

Žemiau vaizdinijos
Gramzdinantį
Miegą.

Marijampolė ir Lietuva pagerbė liaudies rašytoją Žemaitę

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Gegužės 31-ąją sukako lygiai 170 metų nuo rašytojos Julijos Beniuševičiūtės-Žymantienės, žinomos kaip Žemaitė, gimimo. Jubiliejiniai jos paminėjimo renginiai prasidėjo šios datos išvakarėse Marijampolėje, kur ji praleido paskutiniuosius gyvenimo mėnesius ir kur yra palaidota senosiose miesto kapinėse. Birželio 4-ąją savo kraštietę minėjo jos gimtoji Bukantė Plungės rajone, o birželio 9-ąją rašytojos atminimo renginys vyko Kaune, Maironio lietuvių literatūros muziejuje.

Žemaitė daug metų bendravo su advokato Andriaus Bulotos ir jo žmonos Aleksandros šeima, kuri nuolat rūpinosi rašytoja, po jos mirties leido „Raštus“. Šioje šeimoje ji gyveno Vilniuje, vėliau, 1916 metais su Bulotais ji išvyko į Ameriką, kur praleido penkerius metus. A.Bulota (1872-1941) buvo teisininkas, politinis veikėjas, jis bendravo su Vincu Kudirka, knygnešiu Stasiu Matulaičiu. Buvo aktyvus Didžiojo Seimo dalyvis 1905 metais, advokatavo Petrograde, Marijampolėje 1918 metais įsteigė realinę gimnaziją. 1929 metais jis buvo apkaltintas pasikėsimo į Augustiną Voldemarą organizavimu, ištremtas į Varnių koncentracijos stovyklą, vėliau grįžo į Marijampolę. 1941-aisiais hitlerininkai advokatą sušaudė Paneriuose.

Amerikoje Žemaitė su Bulotomis aplankė beveik 100 šios šalies ir Kanados miestų, rinkdami aukas nukentėjusiems nuo Pirmojo pasaulinio karo. Vieni šaltiniai mini, kad pavyko surinkti 50 tūkstančių JAV dolerių, kiti įvardija kuklesnę 30 tūkstančių dolerių sumą. Lietuvos ypatingajame archyve yra išlikusi 1917 metais daryta fotografija, kurioje įamžinti Andrius Bulota, jo žmona Aleksandra ir Žemaitė, yra ir visų trijų autografai. Tais pačiais 1917-aisiais Bulotos išvyko į Rusiją, o Žemaitė pasiliko pas Amerikoje gyvenusį jos sūnų iki pat 1921-ųjų, kai grįžo į Lietuvą ir apsigyveno pas Bulotas Marijampolėje. Apie Žemaitės gyvenimą Amerikoje 1994 metais buvo išleista Dalia Noreikaitės-Kučėnas knyga „Žemaitė Amerikoje“.

Sugrįžusi į Lietuvą, nes, kaip pati rašė, labai bijojusi mirti svetimoje žemėje, ji neilgai pasidžiaugė – grįždama autobusu iš Kauno į Marijampolę labai sušalo, apsirgo plaučių uždegimu, kuriuo jau buvo kelis kartus anksčiau sirgusi ir 1921-ųjų gruodžio 7-ąją mirė. Yra išlikusios jos laidotuvių fotografijos, kuriose matyti, kokia minia žmonių, ir ypač moksleivių palydėjo rašytoją į paskutinę kelionę. Prie jos kapo duobės kalbėjęs kunigas ir rašytojas Juozas Tumas-Vaižgantas pabrėžė didžiulius kūrėjos nuopelnus Lietuvai bei kartu papriekaištavo tuometei valdžiai, kad valstybė ją per mažai rūpinosi, ir jei ne geri žmonės, nežinia, kaip būtų buvę.

Šiuos ir kitus faktus susirinkusieji išgirdo prie rašytojos kapo Marijampolės senosiose kapinėse, kur prasidėjo minėjimo renginiai. Jos kapą praėjus penkeriems metams po mirties tų pačių Bulotų rūpesčiu papuošė žinomo Lietuvos skulptoriaus Petro Rimšos bareljefas. Andrius Bulota po rašytojos mirties labai rūpinosi jos palikimo išsaugojimu, parengė ir 1924-1929 metais išleido Žemaitės „Raštų“ keturtomį. Pati Žemaitė yra rašiusi, kad pas Bulotas Marijampolėje ji gyvenusi „kaip pas Dievą užpečkyje“.

Prie jos kapo skambėjo kanklių muzika, kapą prižiūrinčios Marijampolės R.Stankevičiaus pagrindinės mokyklos moksleiviai paskaitė ištraukų iš jos kūrybos, buvo uždegtos žvakės, padėtos gėlės. Čia susirinko ir bendrai nuotraukai sustojo iš Vilkaviškio, Šiaulių, Kauno ir Vilniaus atvykusių nemažas būrys Žemaitės palikuonių – ji turėjusi septynis vaikus, tad į Marijampolę atvažiavo ir trys proanūkės, ir proproanūkiai ir proproproanūkiai, taip pat atėjo keletas Bulotų giminaičių.

Rašytojos anūko Jono Jonkaus dukra Ona Butkevičienė sakė, kad jos tėvas daug bendravęs su rašytoja, gerai ją prisiminęs, pasakodavęs, kaip pats jai padėjo pasiruošti kelionei į Ameriką ir palydėjo vežimu. 93-ųjų metų sulaukęs paskutinis iš Žemaitės anūkų mirė 1992-aisiais, ir dukra apgailestauja, jog visai nedaug laiko pritrūko, kad savo senelės portretą jis pamatytų ant tuomet pasirodžiusio 1 lito banknoto. Senatvėje jis dažnai susigraudindavo prisiminęs savo garsiąją senelę. O.Butkevičienė džiau-

Rašytojos palikuonys prie jos kapo.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

Žemaitė ir Bulotos Čikagoje, 1917.

Lietuvos ypatingojo archyvo nuotr.

P. Kriaučiūno viešojoje bibliotekoje surengta Žemaitėi skirta paroda

gėsi, kad Žemaitės palikuonys susitinka, kad gražiai tvarkomas rašytojos memorialinis muziejus jos gimtinėje, Bukantės dvarelyje, gražiai prižiūrimas ir tvarkomas kapas Marijampolėje.

Kita jos proanūkė vilnietė Rita Cemnolonskienė sakė, kad Žemaitė buvusi ypatinga asmenybė, labai reikli moteris, viskuo labai domėjosi, tačiau gaila, jog lietuvių literatūros klasikės kūrybos jau nebeliko mokyklų programose ir jaunoji karta apie liaudies rašytoją jau beveik nieko nežino.

Iš senųjų Marijampolės kapinių renginio dalyviai pasuko link P.Vaičiūno gatvėje esančio Bulotų namo. Ne viename šaltinyje galima rasti teiginius, jog būtent šiame name Žemaitė ir mirusi, tačiau istorikas Benjaminas Mašalaitis išdėstė kitą nuomonę – Žemaitė mirusi kitame A.Bulotai priklausiame ir numerio tada dar neturėjusiame name V.Kudirkos gatvėje, kuris pirmosiomis Antrojo pasaulinio karo dienomis buvo subombarduotas ir neišliko iki mūsų dienų, pasi-

keitė ir gatvių išplanavimas.

„Dar prieš tris dešimtmečius, kai rengėmės Žemaitės 140-ajam gimtadieniui ir aš vadovavau miesto kraštotyros muziejui, įvairios instancijos stengėsi, jog ant A.Bulotos namo būtų pritvirtinta memorialinė lenta, bylojanti apie trumpą Žemaitės gyvenimo tarpinį šią pastatą. Tada mes aiškinomės Žemaitės laidotuvių istoriją ir paaiškėjo, jog rašytoja su šiuo Bulotų namu nesusijusi – jį advokatas pirko 1925-aisiais, kai Žemaitė jau buvo mirusi.

Iki tol Bulotai gyveno labai prastos būklės namelyje Kęstučio gatvėje - būtent ten kurį laiką gyveno ir mirė Žemaitė, o visas dienas jos laidotu vėse dalyvavęs kunigas Juozas Tumas-Vaižgantas irgi yra rašęs spaudoje, jog Žemaitė buvusi pašarvota Kęstučio gatvėje, jos karstas buvo iškeltas per langą”, - sakė istorikas.

Yra žinoma, kad name Kęstučio gatvėje po Žemaitės mirties buvusi nedidelė A.Bulotos rūpesčiu įsteigta jos ekspozicija, ten saugota ir iš Amerikos rašytojos parsivežta auksinė plunksna, ir kiti eksponatai, vėliau perkelti į namą P.Vaičiūno gatvėje, tačiau tolesnis jų likimas nėra žinomas. Minėtas namas svarbus ir tuo, kad jame 1905-1906 metais buvo įkurtas pirmasis visoje Lietuvoje vaikų darželis.

Istoriko įsitikinimu, įvertinant Bulotų šeimos nuopelnus Lietuvai, Žemaitėi ant šio namo galėtų atsirasti lenta, įamžinti garsųjį advokatą. Dabar šiame pastate yra įsikūrusi Lietuvos atsargos karininkų skyriaus būstinė, taip pat Raudonojo kryžiaus organizacija. Pastatui būtinas remontas, jį planuojama sutvarkyti 2017 metais.

Rašytojos minėjimo renginys tęsėsi Marijampolės P.Kriaučiūno viešojoje bibliotekoje. Čia dalyvavo ir gausus būrys rašytojos palikuonių, ir miesto visuomenės atstovai, moksleiviai. Marijampolės kolegijos studentai suvaidino keletą rašytojos kūrinų ištraukų, o rašytoja, Maironio lietuvių literatūros muziejaus direktorė Aldona Ruseckaitė paskaitė ištraukų iš jos rengiamos knygos „Pasaulis pagal Žemaitę“. Ištrauka iš šios knygos neseniai buvo spausdinama ir „Kultūros“ priede.

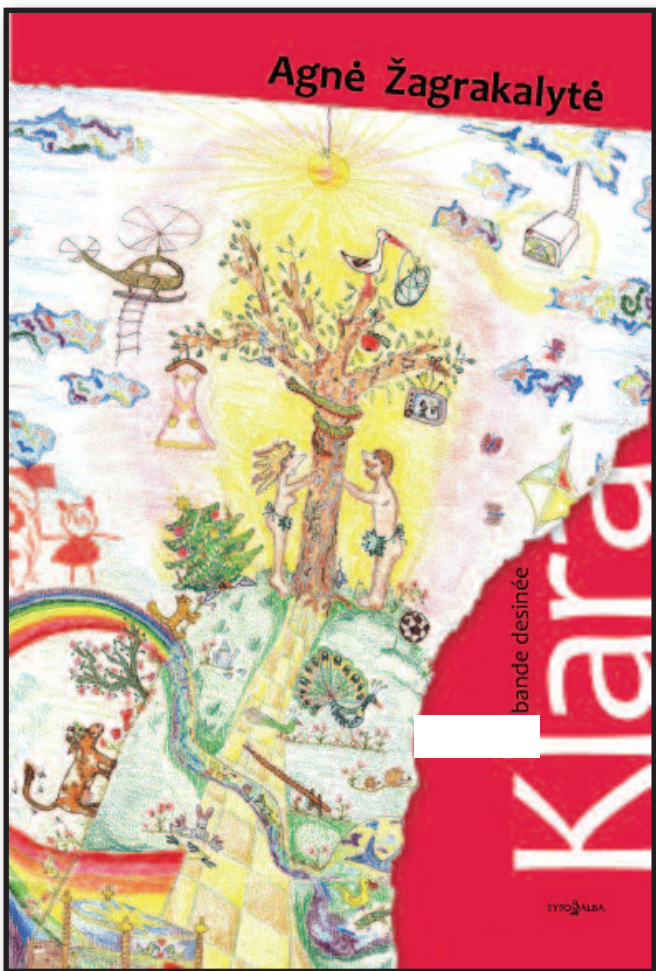

Istorikas B.Mašalaitis prie Bulotų namo P. Vaičiūno gatvėje

NAUJOS KNYGOS

RENATA ŠERELYTĖ

Agnė Žagrakalytė. „Klara“. – V.: „Tyto alba“, 2014.

Komiksus labai mėgau vaikystėje ir netgi pati buvau vieną nupiešusi. Vadinosi „Po marias šmėklos įsakymu“ ir buvo susuktas kaip kino juosta, norėdavai pasižiūrėti – reikėdavo išsivynioti. Jame daug spontaniškų, nelogiškų ir juokingų baisybių, na, kad ir tokių – jei tik pagrindinis veikėjas atsisot ant tvirtos žemės, jo laukia neišvengiama mirtis nuo kraujo ištroškusios žmonos rankos. Ši kažkaip sugeba persikelti į visas dimensijas, išskyrus vandenį. Taigi veikėjas visą laiką pasmerktas plūduriuoti jūroje ant plausto.

Labai patiko man tas siužetas. Atrodė toks fatališkas. Ir kai skaičiau „Klarą“, jis vėl šmėkstelėjo atmintį. Gal dėl to, kad priminė: žaidimas yra neatskiriama gyvenimo dalis, kad ir kokie rimti norėtume atrodyti. Ir kad žaisti smagu. Šiame devalvacijos amžiuje ne vienas žodis nuvertėjęs, taigi ir žodis „žaidimas“ kelia net ne juoką, o veikiau įtarimą, kad čia bus kažkokia sukybė. Bet įtarimus reiktų mesti į šalį ir tiesiog džiaugtis „baisia pasaka ne vaikams“. (Tiesą pasakius, „Klarą“ knygyne man atnešė iš vaikų literatūros skyriaus. Ar tai turėtų ką nors reikšti, ar tai simboliška, ar ne – nežinau.)

„Klaros“ siužetas irgi fatališkas, savaip juokingos visos tos baisybės – piktas mafiozas, kraujo pilna burna, stiklinės ašaros, našlaitėlės vargai ir kt. – skaityti visai linksma ir nenuobodu, tik vidinis balsas vis dėlto sako, kad denkis nesidengęs literatūrinio komikso ir *bande dessinée* vardais, skaityk tekstą skersai ar išilgai, atsistojęs ant galvos ar ant skruzdėlyno arba visai neskaityk, bet visa tai, kas parašyta, yra tekstas. O tekstas pretenduoja būti literatūra, *tiesiog* literatūra – be priedų, be skonio stipriklių, saldiklių ir konservantų.

Žavius „Klaros“ teksto gabaliukus, vėrinius galima matyti kaip fragmentus, kaip eilėraščius; jie, sakyčiau, ir daro eilėraščio poveikį – kai staiga beskaitant nutvilko išsiblaškiusį protą ir atbudina pojūčius: „Uodai, tylūs kraujasiurbių smuikai. Cikada ant taurės kraštelio svirsvir svirduliuoja. Nakties skersvėjis pusto dulkes nuo žaliuzių. Taurėje šoka auksinė medūza“ (p. 35); „Šlapia šliūžė plati, vingiuojanti iki stoglangio, ligi slidžios balandinės, kur burkuoja debesys, rrrriba, rrrriba tai, rrrriba – gruma griaustinis sakytum toli“ (p. 36). Tai liudija ir ritminė bei fonetinė frazės struktūra, spontaniškas žodžio išsiveržimas, pa-

radokso poetika. Tada nelabai svarbus ir siužetas su visom peripetijom – mes juk žinome, kad jis sugalvotas ir netgi specialiai taip „sutirštintas“, kad netikėtum jo autentika nė per nago juodymą, autentiškiausia čia yra kalba, frazės kūrimasis, poetinis ritmas. Jam paklūsta viskas – netgi žaidimas, žaidimo pojūtis, gebėjimas į jį įsitraukti.

Pavadinęs šį romaną konstrukciniu Andrius Jakučiūnas manding neapsiriko; žodis „konstrukcinis“ skambėtų nykiai ir, ko gero, dvelktų klišėmis, jeigu būtų taikomas autoriui, trokštančiam išgarsėti būtent dėl konstruktyvizmo ir su visomis savo konstrukcijomis įsirioglinti į lietuvių, o, neduok Dieve, ir į pasaulio literatūros istoriją (tokių autorių atsiranda, tik leidyklos kažkodėl į juos žiūri įtariai, o jeigu toks rankraštis būna pateiktas konkursui, tai retas komisijos narys, skaitydamas jį, ištveria iki pabaigos). Kadangi Žagrakalytei būdinga, sakyčiau, absoliuti žodžio klausa ir savotiškas humoro jausmas, ji gali konstruoti ką užsigeidusi, – manyčiau, nepagadins.

Kalbina klausa šiuolaikinė proza (ypač žurnalistiniai romanai) nepasižymi, „Klara“ šiuo atžvilgiu – išskirtinis tekstas. Romano kalba ne tik sodri ir gaivališka – ji ir labai tiksli, suvaldyta, organizuota. Nenervina netgi literatūrinės ir višokios kitokios parafrazės (su stringais rugiuose prie bedugnės, lietuviai nemoka rašyti romanų ir pan.), nes įterptos ne kaip iliustruojančios pamokančios, kažką reikšti turinčios sentencijos, o tiesiog kaip žodžiai *tarp kitko*. Tas man labai patiko. Nes lietuviai autoriai, ypač konstrukcionistai, labai mėgsta badyti reikšmingomis citatomis skaitytojui akis.

Ir nors gali susidaryti įspūdis, kad autorė pasišaipto iš euroromano ir jo rašymo („rašysiu euroromaną, milžinišką monstrą, jis bus toks gyvas, kad vaikščios po kambarį“, p. 37), ir atsiranda jai pritariančių, čia vertėtų suklusti: ar tikrai nuoširdus šis pasišaipymas? Juk euroromanas – toks pat lietuviškas nepilnavertiškumo kompleksas kaip ir „Eurovizija“, o su kompleksais reikia elgtis atsargiai. Tiesą pasakius, šioje srityje Lietuvos pasiekimai kur kas geresni – Laura Sintija Černiauskaitė, Giedra Radvilavičiūtė ir Undinė Radzevičiūtė nušluostė nosį šeštos vietos laimėtojams – vyrams juodais kostiumais. Bet įtariu, kad jie to net nežino...* Tegu nežino ir toliau. Palaimingas yra toks nežinojimas.

* *Paiškinimas „Draugo“ skaitytojams: vyrai juodais kostiumais - grupė LT United, kadaise užėmusi šestą vietą Eurovizijoje; L.S. Černiauskaitė, G.Radvilavičiūtė ir U. Radzevičiūtė – šiuolaikinės lietuvių rašytojos, laimėjusios Europos Sąjungos literatūros premiją (Undinė Radzevičiūtė - šiemet).*

Literatūra ir menas, 2015 birželio 12

Agnė Žagrakalytė
KLARA

Ištrauka iš romano - bande dessinée

Uodai, tylūs kraujasiurbių smuikai. Cikada ant taurės kraštelio svirsvir svirduliuoja. Nakties skersvėjis pusto dulkes nuo žaliuzių. Taurėje šoka auksinė medūza.

Maudydavo ją vonelėje, parėmusi gumine pagalvėle, slydinėdavo muiluota pirštine jos suvytusiu kūnu, nubraukdavo užausius, pažastis, švelniai nuglostydavo jos liesą nugarą ir minkštą pilvą, odos prijuostę, dengiančią kojas, plonyčius šlaunikaulius po tom išsitampiųsiom odos kelnėm, kojų pirštus – neatrakinamai susiskliaudusi kurpelė, pėda, užkutenta gyvenimo.

Skubiai šluostydavo ją, piktai rėkiančią, suėmusi už riešų, per prievartą aprengdavo šiltais naktiniais marškiniais ir nešdavo į lovą - tokia ji buvo išlengvėjusi. Butas mažas - pora žingsnių nuo vonios ligi gulto. Nešama ji neberėkdavo, tik piktai kasdavo Klarai virš alkūnės.

Močiute sengalvėle, aš tavęs labai labai pasiilgau!

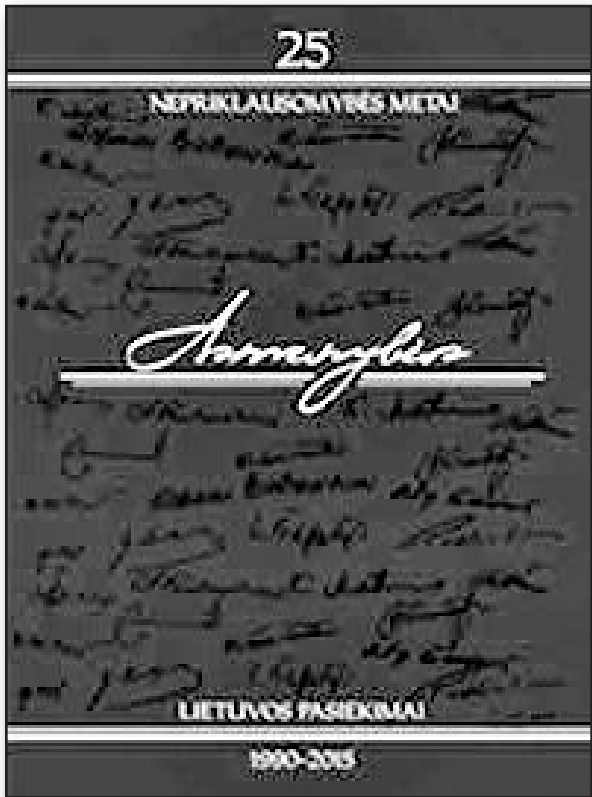
Varna ant stogo raudonam vakare, ryški it juoda rankenėlė prie dangaus durelių.

Aš irgi tavęs pasiilgau. Mes, visos geriausios pasaulio senutės, labai tave mylime, Klara, bet mes jau seniai išslydome tau iš rankų, muiluotos ir slidžios, švarios tvarkingos senutės, baltos, net peršviečiamos, visai išsisklaidančios, kvepiančios žagarėliais.

Eik, Klara, tu mano katė, tu mano žvirblelis, bet aš labai labai pavargau.

Šlapia šliūžė plati, vingiuojanti iki stoglangio, ligi slidžios balandinės, kur burkuoja debesys, rrrriba, rrrriba tai, rrrriba - gruma griaustinis sakytum toli.

Lietuva turi daug pasididžiavimo vertų asmenybių: Nuo A (Abariaus) iki Ž (Žvirgždo)

ROMUALDAS KRIAUČIŪNAS

Asmenybės. 1990-2015 m. Lietuvos pasiekimai. Biografijų rinkinys. Redakcinė kolegija: Vida Daudrienė, Vesta Jozonienė, Arnas Jozonis, Kristina Pečiūraitė. - VŠĮ Leidybos idėjų centras, Kaunas, 2015, 1200 psl.

Tai aštuonis svarus sverianti knyga. Ko imtis, pradedant ją aprašyti? Esu praręs knygas aprašyti, pradedamas nuo pabaigos, kur pateikiama knygos metrika ir oficialus jos aptarimas. Ten rašoma, kad šis leidinys skirtas pagerbti pastarųjų 25-erių metų nepriklausomos Lietuvos asmenybėms, kurių darbai labiausiai prisidėjo prie valstybės pažangos, kurios garsina Lietuvą ir savo pasiekimais kuria jos istoriją. Pateikiama daugiau kaip du tūkstančiai iškiliausių asmenybių biografijų. Pristatomi jų darbai ir laimėjimai.

Pirmoje knygos dalyje - in memoriam - yra 264 asmenybių biografijos. Jie nesulaukė 25-ojo Lietuvos Nepriklausomybės jubiliejaus. Antroje dalyje - 2008 biografijos žmonių, kurių pasiekimai moksle, mene, versle, sporte, visuomeniniame gyvenime, politikoje, valstybės tarnyboje ar kitoje veikloje pelnė jiems garbingą Asmenybės vardą. Čia pateikiami atsakymai į klausimus, kokius savo pasiekimus asmuo laiko svarbiausiais, kokie Lietuvos pasiekimai yra reikšmingiausi, pateikiami pasakojimai apie šeimą. Knygos pabaigoje pristatomi pagrindiniai apdovanojimai, kuriais Lietuvoje įvertinamos įvairiose srityse pasižymėjusios asmenybės.

Ilgokas, tačiau reikalingas aptarimas stambiam leidiniui. Jo tiražas - 3000 egz. Jeigu visos leidinyje paminėtos asmenybės jį išgis, tai mažai beliks kitiems, kurių Lietuvoje dar priskaičiuojama arti trijų milijonų. Oficialus knygos pristatymo renginys įvyko 2015 m. kovo 9 d. Lietuvos Respublikos Seime. Leidinys sudarytas iš dviejų

tomų. Abiejų tomų kaina Lietuvoje - 78 eurai (269, 32 Lt). Persiuntimas į Ameriką kainą gali padvigubinti.

Pirmajame 720 puslapių knygos tome - maždaug 40 autorių apžvalgos. Prie kiekvienos apžvalgos pristatomos ir valstybės pažangai svarbios įmonės, valstybės institucijos ir pagrindinės įstaigos. To tomo dar nesu matęs.

Užtrukau keletą dienų, kol perverčiau antrąjį tomą, užmesdamas akį į visas pavardes. Ties kai kuriomis stabtelėjau, nes norėjau daugiau apie tuos žmones sužinoti. Pavardės girdėtos ar pažįstamos. Pagal pateiktą sąrašą biografijų dalyje pristatyta 720 mokslo daktarų, 165 teatro ir kino aktoriai, 94 teatro ir kino režisieriai, 105 mokytojai, 32 teisėjai, 25 advokatai, 82 dailininkai, 38 fotografai, 97 rašytojai ir poetai, 50 muzikos atlikėjų ir solistų, 47 kompozitoriai, 15 šokėjų ir choreografų, 61 verslininkas, 84 buvę ir esantys ambasadoriai, 40 architektų, 95 Kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signatarai, 94 žurnalistai ir daugybė kitų sričių profesionalų. Mano apskaičiavimu, pastarųjų turėtų būti 164.

Pratarmėje skaitome, kad renkant informaciją buvo remtasi aukščiausiais atrankos kriterijais, kurie atspindi asmenybių pasiekimus ir indėlį į valstybės pažangą. Mūniami tokie atrankos kriterijai: reikšmingas indėlis į valstybės valdymą, įtvirtinant ir puoselėjant Lietuvos Nepriklausomybę; indėlis ir darbai, kurie garsina Lietuvos vardą užsienyje; valstybiniai, tarptautiniai apdovanojimai, nacionalinės premijos, sporto ir kiti svarbūs laimėjimai; reikšmingi darbai, kūriniai, svarbūs Lietuvos istorijai, kultūrai, mokslui, verslui ir žmonėms; akademiniai ir kiti titulai, patikėtos aukštos pareigos; vadovaujamų verslo įmonių įvertinimai, jų įtaka, laimėjimai ir unikalumas šalies verslo kontekste.

Knyga skirta pažymėti svarbiausiems 1990-2015 m. darbams, pasiekimams ir laimėjimams. Sakoma, kad skaitytojas gali pasigesti kai kurių Lietuvai nusipelnusių ir žinomų žmonių, kurių pagrindinė veikla tiesiog nesutapo su šiuo laikotarpiu. Jų vardai ir nuopelnai jau įrašyti į Lietuvos istoriją. Pateikiama nemažai jaunų, talentingų kūrėjų, mokslininkų ir kitų asmenybių biografijų. "Tikime - šis leidinys parodys, kad Lietuva turi daugybę pasididžiavimo vertų asmenybių, o aprašyti jų pasiekimai įkvėps dar didesniems ateities darbams ir iškiliausi mūsų valstybės piliečiai nebus palikti istorijos užmarštyje". Įdomu, kad vyresniųjų asmenybių pasiekimai sovietų okupacijos metu yra nutylimi ar minimalizuoti. Nepastebėjau, kad kas nors, turėjęs kokių ryšių su komunistais, apie tai rašytų. Knygoje neradau ir vieno buvusio LR prezidento.

Atrinkti Lietuvos valstybės piliečiai, tačiau nebūtinai lietuvių tautybės žmonės. Vartant knygą tikrai krito į akį nemažai asmenybių su nelietuviško-

mis pavardėmis, bet su vertingu įnašu į Lietuvos valstybės istoriją. Puiku! Taip pat krito į akį, kad daugumą sudaro vyrai. Patikrinus 264 jau mirusius, daugiau nei 90 proc. jų buvo vyrai. Spėju, kad proporcija tarp gyvųjų pasistūmėjo moterų naudai. Patikrinus pirmas 115 pavardžių, radau, kad 78 proc. yra vyrai. Visa tai būtų buvę labai lengva patikrinti, jeigu knygos pabaigoje būtų vardynas. Jo nėra.

Man buvo įdomu pažiūrėti, kaip šioje knygoje atstovaujami užsienio, daugiausia JAV lietuviai. Tarp jau iškeliavusių anapilin radau tryliką man žinomų ir daugiau ar mažiau pažintų asmenybių: tai Jonas Balys, Kazys Bradūnas, Bernardas Brazdžionis, Vytautas Černius, Pranas Gaida, Jeronimas Kačinskas, Stasys Lozoraitis, Bronys Raila, Kęstutis Trimakas ir Vincas Valkavičius.

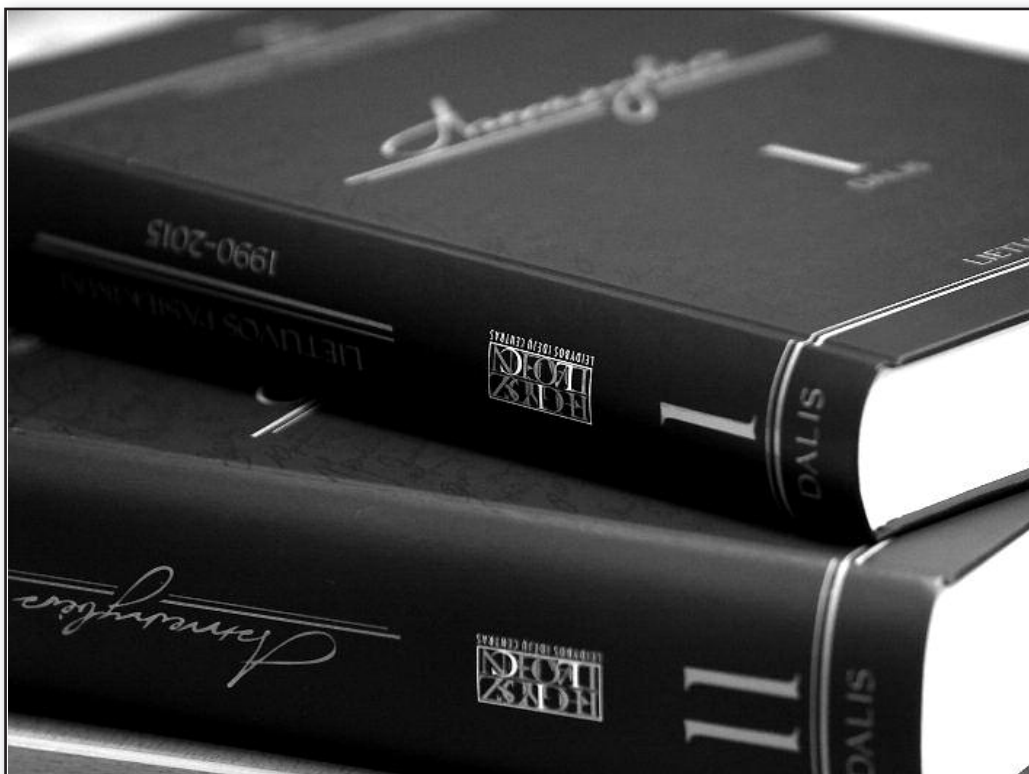
Tarp gyvųjų radau daugiau žinomų ir pažįstamų: tai Alma Adamkienė, Valdas Adamkus, Kazys Almenas, Algirdas Avizienis, Stasys Bačkaitis, Vida Bandis, Algis Baniulis, Kazys Bobelis, Ingrida Bublienė, Gintė Damušis, Mykolas Drunga, Vytautas Dudenas, Regina Narušienė, Birutė Galdikas, Remigijus Gaška, Kęstutis Girnius, Gintaras Grušas, Romualdas Kašuba, Jonas Kronkaitis, Viktoras Nakas, Angelė Nelsienė, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Feliksas Palubinskas, Antanas Razma, Antanas Saulaitis, Viktorija Skrupskelytė, Saulius Sužiedelis, Rimas Vaišnys, Bronius Vaškelis. 29 asmenys: septynios moterys. Aišku, čia tik apytikris skaičius.

Savo nuostabai, radau nemažai žmonių, gyvenančių Lietuvoje, apie kuriuos esu bent šiek tiek girdėjęs. Tai reiškia, kad dar nesu atitrūkęs nuo tautos kamieno. Negirdėti, bet džiaugsmą keliantys yra jaunosios kartos žmonės, jau nusipelnę Lietuvai. Kitas malonus nustebimas - kiek daug Kovo 11 - osios Nepriklausomybės akto signatarų yra su nelietuviškomis pavardėmis. Tai patvirtina leidėjų pastangas pristatyti 1990-2015 metais Lietuvai nusipelnusius piliečius ir ne vien lietuvius.

Visi kviestieji buvo prašyti atsakyti į klausimą, kas yra asmenybė. Įdomi projekto direktorės Vidos Laumenskaitės-Dauderienės išsakyta mintis www.al-kas.lt svetainėje. Knygos herojai į klausimą atsakė ir savo, ir žymių žmonių žodžiais. Beveik visi atsakymai turėjo bendrą vardiklį. Asmenybė - tai gėriui tarnaujantis, sąžiningas, kūrybingas, nuolat tobulėjantis, tvirtą atskomybės jausmą turintis žmogus, padedantis visapusiškai augti esantiems šalia. "Nusipelnusius Lietuvos žmones norėjome kuo labiau atskleisti kaip asmenybes, todėl suteikėme progą ir tribūną pasidalyti vertinimais ir mintimis apie savo šalies ir savo asmeninius pasiekimus, apie savo šeimą ir apie tai, kas įkvėpė ir tebeįkvėpia, kas džiugina ar neramina", - teigė projekto direktorė.

Pabaigai - paskatinimas jauniems akademikams. Aptarimoje knygoje slepiasi aukso aruodai naujiems tyrimams, studijoms ir apibendrinimams apie šias išskirtines asmenybes. Jau turimus duomenis galima analizuoti pagal lytį, amžių, profesijas, gyvenamąją vietą. Susiekti, kas kur gyvena, gali sukelti sunkumų. Iš tikrųjų, knygoje niekur nepateikiama informacija apie sutelktų asmenų gyvenvietes, adresus, el. pašto kodus, telefonus ir kita. Tai nereiškia, kad jie nėra pasiekiami, bet tam reikės sumanumo ir pastangų. Leidinys nepretenduoja būti iškilių asmenybių adresynu, bet yra iškilių 1990-2015 m. pasireiškusių asmenybių žinynas. Redakcijos žodžiais tariant, tai yra tikrasis mūsų šalies elitą.

Padėka redakcijai ir leidėjams už atliktą milžinišką darbą!

EMANUELIS KATILIUS

KOLORADO VABALAS

Apsakymas

Tremtį išgyvenusio dailininko ir poeto Emanuelio Katiliaus (1926–1997) likimas ypatingas. Meinininko kūrybinis palikimas nėra gausus, nes sąlygos kurti buvo itin sunkios. 1941 metais kartu su šeima ištremtas į Sibirą keturiolikametis jaunuolis tik ir tesvajojo iš kur gauti popieriaus ar pieštuką, kad galėtų piešti, kurti eilėraščius. Paauglys rašė ir piešė ant laikraščių skiaucių, tarp eilučių ar paraštėse. 1947-aisiais Emanueliui pavyko pabėgti ir grįžti į Lietuvą. Jaunuolis iš karto įstojo į Vilniaus dailės institutą, Grafikos fakultetą. Jam puikiai sekėsi. Savo dienoraštyje rašė: „Vis dėlto aš baisiai patenkintas, kad pakliuvau į Dailės institutą. Jaučiu, kad suradau tikrąjį savo gyvenimo kelią. Dar niekuomet man taip greit nebėgo laikas, kaip dabar...” Emanuelis pradėjo rašyti eilėraščius lietuvių kalba, nes Sibire rašė rusiškai. Buvo nelengva. Po pirmuoju eilėraščiu sukurtu gimtinėje užrašė: „Tiesą sakant, mano eilėraščiai rusų kalba man atrodo geresni, bet dabar jau reikia mokytis rašyt lietuviškai... Rusiškiems – kaput!”

Tačiau neilgai jaunuolis džiaugėsi studijomis Lietuvoje, susigriebusi dailės instituto valdžia išbraukė tremtinį iš studentų sąrašų, o 1951-ųjų pavasarį KGB jį areštavo ir nuteisė už pabėgimą trejiems metams lagerio be teisės grįžti į Tėvynę. Bet kaip pats Emanuelis sakė: „Nėra nieko amžino.” Išvargęs trejus metus lageryje, užsiverbavo į kalnakasių miestą Raičichinską Tolimuosiuose Rytuose, nes buvo pažadėta, kad po trejų metų verbuotės, galės vykti kur nori, reiškia, grįžti ir į Lietuvą. Vėliau paaiškėjo, kad tai būta eilinio sovietų melo, bet mirus Stalinui, tremtiniams pamažu buvo leista grįžti į tėvynę. Emanueliui tremimą panaikino tik 1957 m. Vos grįžęs gimtinėn ir vėl stojo į Vilniaus dailės institutą. Sovietinė valdžia neleido jaunuoliui tęsti studijų nuo trečio kurso, iš kurio jį išmetė, Emanuelis mokslus pradėjo ir vėl nuo pirmo kurso. Tačiau nesiskundė. „Po velnių, aš tikiu ateitimi ir žūt būt pasieksiu savo. Nebebūt dailininku! Ne, tai neįmanoma. Aš juo būsiu!” – rašė savo dienoraštyje.

Per tą trumpą laiką, praleistą Lietuvoje pabėgus iš tremties, kol ir vėl nesuėmė KGB, Emanuelis intensyviai rašė eilėraščius, kūrė apsakymus, piešė. Skaitytojų dėmesiui siūlome 1948 metais Emanuelio rašytą apsakymą „Kolorado vabalas”. Tuomet būsimam dailininkui tebuvo dvidešimt dveji metai. Ištraukos iš šio apsakymo yra paskelbtos knygoje „Emanuelis Katilius. Laiškai, parašyti naktį” (leidykla „Gimtas žodis”, Vilnius). Pirmą kartą pateikiame visą apsakymą.

I

Balandžio mėnuo

Prieš keletą dienų, beskaitant ant namo sienos užlipdytą laikraštį, man prie peties kažkas prunkštelėjo. Atsisukęs pamačiau Ritą. Ji žiūrėjo savo didelėmis, tamsiomis akimis ir šypsojosi:

– Vis politiką studijuoji? Bet pažiūrėk tik, į ką tu pavirtai... Mielasai, pagailėk gi tu savęs!..

Mesėjom Gedimino gatvę ir čia Rita man papasakojo šį tą iš savo paslapčių. Kai kurios žinios mane nemaloniai nustebino, nors stengiausi to neparodyt. Muduėjom toliau ir sulig kiekvienu žingsniu darėmės vis atviresni. Palengva aš jai papasakoju savo praeitį. Ji pasakė, kad nujautusi, koks aš esąs iš tikrųjų.

Kai kada būva tokių minučių, kai vis dėlto žmogaus jausmai nebepasiduoda tramdymui. Iš viršaus aš dabar atrodau gan rambus, net cinikas; pašaipus egoistas. Pasidariau kažkoks dvilypis: vienas mano

„aš” – cinikas ir į viską žiūri – „et, nusispjaut”, kitas gi, mano tikrasis „aš” – uždarytas, užmūrytas, paslėptas po storu flegmatiškumo kiautu. Ir štai, pasirodo, kai kada ir tas antrasis „aš” prasilaužia pro visas cinizmo sienas ir pareikalauja savo teisių...

Taip buvo ir ši kartą. Ritos atvirumas sujaudino mane, užgavo, kaip sako rašytojai, paslėptas širdies stygas. O galbūt sujaudino ne tik atvirumas? Galbūt jos tamsių akių spindėjimas, jos gilūs žvilgsniai ir maža rankutė, tvirtai įsikabinusi į manąją, padarė daugiau negu jos žodžiai? Nežinau... Žinau tik, kad jaučiausi esąs skolingas ir turėjau tą skolą išpirkt...

Buvau atviras su ja. Man retai užėina atvirumo minutės ir žinau, kad tuomet visiškai pasikeičiu. Mes sėdėjom prie Neries kranto susijaudinę ir kalbėjom apie gyvenimą, apie gyvenimą be kaukės, kuris traukia ir žudo gražiausias mintis, kilniausius siekimus, geriausius žmones. Kalbėjom apie atslėkančias sutemas, apie tylų Neries pliuskenimą, apie meilę, kuri ateina nelauktai ir kurios nesulauko jokie varžtai. Kalbėjom apie Edį, kuris buvo beviltiškai įsimylėjęs Ritą – vargšas berniukas, kuris lydėdavo ją namo ar stovėdavo šalimais, beviltiškai glamžydamas rankose knygą.

Taip, Rita labai graži mergaitė: klasiškas veidelis, puiki figūra. Ji tai žino, ji mato visus tuos žvilgsnius, kuriuos į ją svaidda berniokai ir vyriškiai. Ji žinojo savo vertę ir tuomet, kai sėdėjo prisiglaudusi prie manęs ir klausė, kodėl aš nežiūriu į ją... Ji jaudinosi, aš tai mačiau. Man tereikėjo ištiesti ranką ir apkabinti ją...

– Juk tu žinai, – kalbėjo ji: – kad niekam kitam neleisčiau taip elgtis su manim... Tu kartais labai grubus, bet aš neįsiseidžiu... Aš žinojau, kad tam yra kažokia priežastis, kažkoks pateisinimas...

– Taip, Rita... Man kartais norisi iš visko tyčiotis, būt grubiam ir ciniškam...

Galbūt, nuo vakaro vėsumos, galbūt, nuo Ritos artumo, mano kūnu perbėgo drebuly, kuris persidavė Ritai. Aš atsistoju ir mes pradėjom klajoti po miestą.

Jos akyse žiburiavo ugnelės, lūpos prasiverdavo, kad ištartų nepasakytus žodžius. Ji visa savo būtybe, rodos, kalbėjo man, bet aš tylėjau, stengiausi nematyti jos žvilgsnio, nematyti jos lūpų, aš nenorėjau žinoti to, ką žinojau...

Nežinia, kiek laiko mes būtume vaikščioję, jei nebūtume sutikę jos namiškių. Kai grįžau į bendrąbutį, buvo 11 valanda.

Ritai patinku, bet aš jos nepamilsiu. Ji puiki, atvira, nuoširdi mergaitė, bet pernelyg vėjavaikiška. O kas, kas gali pasakyti man, kodėl meilė neklausia, ar tu vėjavaikiškas, ar ne, kodėl, kai ji supančioja, suriša savo varžtais tuos, kurie jai pakliūva po ranką, jie neklausinėja ir negalvoja apie vienas kito trūkumus... Nejaugi aš niekuomet neįsimylėsiu? Man reikia kokios nors tolimos, nepasiekiamos, spinduliuojančios žvaigždės – spindulingos meilės idealo...

Ilgesys

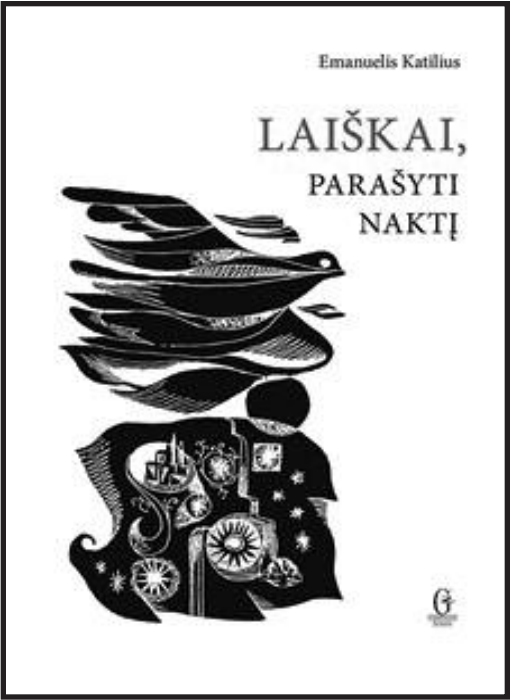
Tavęs aš baisiai pasiilgau –
Tu vaidenaisi man visur...
Sakyk, kodėl neatėjai taip ilgai,
Ko vaikštinėjai vis kitur?..

Paklydęs gatvių labirintuos
Ieškojau Tavo mėlynų akių –
Ir spaudžiau kumštis susikrimtęs,
Ir nežinojau, ko verkiu...

O vakarais rymodamas prie lango
Klausiausi muzikos garsų –
Bet kaip liūdnei skambėjo tango,
Man prieš akis stovėjai Tu...

Rūkuose Tavo vaizdas plaukė
Širdis kuždėjo – viskas jai!..
Kad Tu žinotum, kaip aš laukiau!..
Bet... – Tu neatėjai...

Jau daugiau kaip prieš savaitę pasibaigė pas-

kaitos. Laikom egzaminus. Jau buvo piešimo ir specialybės darbų peržiūra. Rodos, mano reikalai neblogi. Pirmam kurse iš piešimo penketų nėra, ketveriukės keturios – ir mano tarp jų. Vadinasi, pasisekė prasimušt į pirmaujančiųjų gretas. Iš specialybės irgi sekasi neblogai – gan daug darbų paėmė į parodą. Lino graviūros iš tikrųjų pusė bėdos, ypač paskutinis moters portretas. Kiek pastebėjau, parodoj jis išstatytas centrinėje vietoj.

Darbus peržiūrinėjo komisija iš 40 žmonių. Kaip man paskui sakė Subačiuvienė, mane užsipulė dėl ekslibrio raidžių – jos iš tikrųjų labai blogos. Teko dėl to ir jai, kam nepakoregavo manęs, bet kažkas iš profesūros pareiškęs, kad, girdi, anas iš viso nesukalbamas...

Iki birželio egzaminai turi baigtis ir mes važiuosim į „bazę” – į Pavilnį, vasaros praktikos darbai.

II Gegužės mėnuo

Vakar baigėsi visi egzaminai. Fizikultūros dėstytojas Stančikas – neblogas vyras: būtų reikėję eiti 25 km žygį, bet davė mums užskaitas ir be to. Universitete studentus čiumpa ne taip... o-o!

Iš instituto mes, keturi grafikai, užsukom į užkandinę, kur nutarėm atšvęsti pirmo kurso baigimą. Aš gert nenorėjau, bet dar labiau nesinorėjo, kad mane laikytų nedraugišku. Išmėvėm visą litrą plius alaus po bokalą. Na, greičiausia tas alus mane taip smarkiai ir paveikė. Dar atsimentu, kaip svirduliuodami parėjom namo. Ten jau man pasidarė visiškai bloga. Atsibudau apie 5 val. popiet. Nuėjom su Romu dar į kalnus, pasikaitinom, ir pasijutau šiek tiek geriau. Septintą valandą turėjau susitikti su Rita netoli Mokslų akademijos, prie Neries. Žinoma, aš, nors ir šiek tiek dar apkaušęs, bet prieš ją apsiakaulint nenorėjau ir nusprendžiau, ją pamatęs, iš karto pasakyti, kad esu girtas.

Po ano pasivaikščiojimo Rita man pradeda patikti. Pamačiau, kad ji net labai protinga mergaitė, nors kartais ir naivi. Užvakar praleidom vakarą gan romantiškoj aplinkoj: tamsu, lietus pliaupia, akinantys žaibai, mudu stovim tarpuvartėj ir kalbamės apie meilę. Ji pirščiukais brauko man per kaklą, šypsosi...

Galima būtų pamanyti, kad mudu iki ausų vienas kitą įsimylėję. Bet taip nėra. Tiesa, Rita man patinka, aš žinau, kad ji jaučia simpatiją man. Bet tuo viskas ir pasibaigia. Rita – mergaitė, kuri žino ribas. Aš galiu apkabinti ją – ji sako, kad niekam kitam to neleistų – bet ko nors daugiau – ne! Viena kartą, institute, eidamas su ja pasilenkiau ir pliaukštelėjau per saulę besikaitinančios Genės užpakaliuką. Genė tik nusijuokė, bet Rita – Dievulėli tu mano! Paraudo, užsidengė rankomis veidą:

– Koks tu šlykštus!

Žinoma, mudu susitaikėm, bet ji sako, kad nuo to laiko aš kritau jos akyse. Keistos tos mergiotės! Mano nuomone, daug blogiau, kai ta pati Rita, berodydama savo darbus prisiglaudžia prie manęs taip, kad net galiu jausti jos krūtinę... Tačiau, iš da-

Kultūros kronika

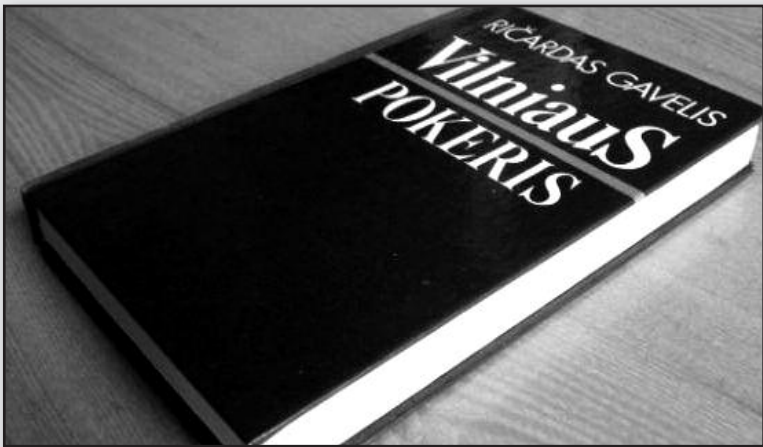
WOOD

IN LITHUANIAN ARCHITECTURE

Birželio 4 dieną Londone, Lietuvos Respublikos ambasados galerijoje atidaryta Lietuvos architektų sąjungos organizuojama paroda „Medis Lietuvos architektūroje / Wood in Lithuanian architecture“. Architektūros tyrinėtojų kolektyvo sukurta paroda glaustai pristato medinės architektūros Lietuvoje įvairovę, nagrinėja būdingiausius ir išskirtiniausius medinės architektūros pavyzdžius. Joje pristatomi įvairaus laikotarpio ir paskirties mediniai pastatai Lietuvoje: etnografinė - kaimai, sodybos - architektūra (aut. dr. R. Bertašiūtė), dvarų sodybos (aut. dr. Dalė Puodžiukienė), sakralinė architektūra (aut. Kristina Štaupaitė), medinė architektūra Lietuvos miestuose, XIX a. - XX a. pr. (aut. dr. Ingrida Veliūtė, Asta Raškevičiūtė) ir šiuolaikinė medinė architektūra Lietuvoje (aut. Rūta Leitanaitytė).

Paryžiaus filharmonijoje (buvusioje La Cité de la musique) birželio 3 d. įvyko lietuvių kompozitorės Justės Janulytės kūrinio violončelei ir dvylikai balsų „Plonge“ pasaulinė premjera. Kompoziciją atliko prancūzų violončelininkas Henri Demarquette ir vokalinis ansamblis „Sequenza 9.3“, dirguojami Catherine Simonpietri. Naujausias autorės darbas specialiai užsakytas ir įgyvendintas šių atlikėjų programos „Vocello“ kontekste, kuriame XX ir XXI a. kūryba laviruoja tarp XVI ir XVII a. kompozicijų. Tokiu būdu Justės Janulytės sukurtas garsinis ūkas sklendė kartu su šiuolaikinės kompozicinės muzikos autorių Olivier Greifo, Érico Tanguy, Patricko Burgano, sero Johno Tavenero muzika ir Renesanso kompozitorių Giovanni Pierluigi da Palestrinos, Josquino des Prés, Johno Dowlando bei baroko autoriaus Henry'o Purcello kūriniais.

Gegužės 30 d. tarptautiniame Paryžiaus literatūros festivalyje pristatyta lietuvių rašytojo Ričardo Gavelio kūryba. Šioje literatūros naktyje *La Nuit de la littérature*, jau trečią kartą organizuojamoje Paryžiaus kultūros centrų asociacijos FICEP ir šiais metais vykusioje populiariame jaunimo ir menininkų pamėgtame Paryžiaus rajone *Le canal Saint-Martin* dalyvavo aštuoniolika užsienio šalių, o Lietuva savo autorių pristatė pirmą kartą. Neseniai prancūzų kalba pasirodžiusios Ričardo Gavelio knygos „Vilniaus pokeris“, išleistos garsios prancūzų leidyklos *Monsieur Toussaint Louverture*, pristatymas vyko prancūzų rašytojų, intelektualų mėgstamame knygyne *La Plume Vagabonde*. Gausiai susirinkusiai publikai ištraukas iš „Vilniaus pokerio“ prancūziškai skaitė profesionalus aktorius, skulptoriaus Antano Mončio sūnus, Jean Christophe Mončys.

KOLORADO VABALAS

Atkelta iš 7 psl.

lies, aš ją suprantu: kiekviena moteris pavydi, ir labiausia ją užgavo ne tai, kad aš taip stačiokiškai užkabinau Genę, bet tai, kad užkabinau Genę tuomet, kai ji, Rita, buvo šalia – kaip aš tuomet galėjau pastebėti kitą mergaitę, ir, kas dar blogiau, ne tik pastebėti, bet dar ir kibinti... Suprantama, kad tai žiauriai užgavo jos savimeilę. Iš mano pusės, tai, žinoma, buvo pats netaktiškiausias poelgis, koks tik galėjo būt...

Daug Ritos minčių sužinojau tą lietingą vakarą. Žinoma, po tokio pasikalbėjimo man visiškai išgaravo iš galvos mintis pasakyti jai, kad kaip tik praeitą naktį bučiavau kitą merginą... Baigta, mano reputacija tuomet būtų visiškai žlugusi jos akyse...

Kai išsiskiriant laikiau jos ranką savosiose, ji manęs staiga paklausė:

– Sakyk, tavęs niekas nemokino mergaitei ranką laikyt?

– Ne, niekas, – atsakiau, truputį nustebintas tokio klausimo. – Tu pamokink...

– Na, atrodo, kad tu šitoj srity gan išsimokslinęs... – jos balse jautėsi ironija. – Štai, sakyk, ar tu rytoj vėl galėtum taip stovėt su kita mergina, laikyt jos ranką, ir tau būtų taip pat malonu su ja kalbėtis?..

Tas klausimas mane visiškai suglumino – gerai, kad buvo tamsu, ir ji negalėjo įžiūrėti mano veido. Prieš akis šmėkstelėjo vakarykštis nuotykis. Juk kaip tik praeitą naktį aš stovėjau su kita mergina, kalbėjau su ja ir laikiau jos ranką... Mudu žiūrėjom amerikonišką filmą „Jo rūmininko sesuo“, ir aš palydėjau ją namo, iki vartelių. Bet ji nesi-skubino jų atidaryti ir mudu stovėjom tamsoj, po žvaigždėtų dangum, apsupti nebylių medžių ir blankių vidurnakčio šešėlių... Mergina atsiduso.

– Laikas miegot, – tyliai pratarė ji. – Eisiu namo...

Ji pajudėjo link vartelių ir sustojo, prisiglaudusi prie manęs, nuleidusi galvą. Kurį laiką tylėjau, paėmęs ją už pečių, bet gi reikėjo ką nors daryti... Smalsumo kipšiukas pakuždėjo į ausį: „O kas bus, jeigu tu ją pabučiuosi?..“

Ji giliai alsavo pasukusi galvutę į šoną. Net ir prie blankios vidurnakčio šviesos buvo galima pastebėti, kad ji smarkiai išraudusi.

Aš pasilenkiau ir pabučiavau ją į veidelį...

– Eik, eik!.. – šnabždėjo ji, spausdama mano ranką, bet pati nesijudino. O aš stovėjau, paėmęs ją už pečių ir nesi-ryžau nei eit, nei vėl bučiuot. Juk po bučio paprastai pabėga mergaitės, o ne berniukai... Tos kelios sekundės pavirto į valandas... Pagaliau ji pajudėjo, lyg norėdama mane pabučiuot, bet rankom iširėmė man į krūtinę ir sušnibždėjo: „Labanakt!“ Atsitraukiau porą žingsnių, pažiūrėjau, kaip ji atsirakino vartelius ir dingo kieme, po to pasižiūrėjau į dangų, į Bonifratrų bažnytelės bokštą, atsidusau ir šypsodamasis pasukau namo...

Visa tai man iškilo prieš akis išgirdus Ritos klausimą... Po velnių! Nejau gi aš pavirtau į donžuaną? Juk vakar man buvo malonu bučiuot tą paraudusį veidelį, ar ne? Nejaugi taip ir pasakyti Ritai? Ne, po velnių, ne! Vis dėlto man maloniau stovėti su Rita ir laikyti jos rankutę, kalbėti, ginčytis, vaikštinėt su ja, nekaip su kokia nors kita mergaite.

Pakėliau akis ir, stengdamasis pasakyti kuo tvirtesniu balsu, tariau:

– Ne, Rita, žinoma, negalėčiau...

– Na, matai, – nusišypsojo ji. –

Nors tu, galbūt, ir neteisybę sakai, bet man kažkaip lengviau tai išgirdus...

Tie jos žodžiai man kaip tik atėjo į galvą vakar besėdint ant suoliuko ir jos belaukiant. Bijojau, kad ji neateis: juk visą priešpieį vaikštinėjau su Edžiu.

Bet man neteko ilgai abejot: išgirdęs greitus žingsniukus nepakeldamas galvos žinojau, kad tai ji.

– Rita, tu nieko nepastebi? – paklausiau ją, kai atsėdėjo šalia manęs.

– Ką?.. Nieko...

– Aš gi visiškai girtas...

– Ką?! Dabar tai jau pastebiu – kvapas... Žinai, nemaniau... Tuomet eisiu...

Bet ji niekur nenuėjo. Visgi aš nebuvau taip jau girtas, o ir jai turbūt norėjosi su manim pabūt, ypač todėl, kad kitą dieną ji ketino išvažiuot ir net nežinojo, ar begriš kada nors atgal į Vilnių.

Mudu vaikščiojom po Trijų kryžių kalną.

– Nori, pasakysiu tau komplimentą, – pasiūlė ji.

– Noriu!

– Kokia tu šiandien graži, Rita!.. – juokėsi ji. – Ir kaip nudegus! Tu ir nepastebi, kaip aš šiandien priešpieį nusideginau.

– Pastebėjau, kaip gi, – šiek tiek ironiškai atsakiau aš. – Na, jau nusidegint šiandien tai galėjai...

Ji žvilgtelėjo į mane ir nusijuokė:

– O jūs, atrodo, piktas...

Aš nekaltai pasižiūrėjau į dangų.

– Kvepia pavasariu, žiedais... – čia ji padarė pauzę ir užbaigė. – Ir tavim.

Aš prikandau lūpą:

– Tu, atrodo, irgi pikta, Rita...

Ir abu nusikvatojom.

Ilgas pasivaikščiojimas visiškai išblaškė iš mano galvos degtinės garus. Nusibastėm toli už žydų kapinių, vaikštinėjom po pušynus ir alksnynus, po kalnus ir pakalnes, puikiom liepų alėjom. Niekad nemaniau, kad Vilniaus apylinkės tokios gražios! „Atradom“ apleistą požeminį fabriką su lenkiškais herbais ant įėjimų. Apžiūrėjom sudaužytą tanką ties vartais. Matėm kapus be kryžiaus ir be parašų miške, po pušim.

Neskubėdami grįžom į miestą. Palydėjau ją, atsisveikinau ir nekaip nusi- teikęs parėjau namo. Galbūt ji jau nebegrįs? O juk rytoj su ja dar vaikštinės Edis... Po velnių! Jaučiu, kad mane pradeda graužt mažytis pavydo kipšiukas... Tegul. Spjaut man į viską. Vis tiek aš Ritos dar tiek nemyliu, kad iš pavydo naktimis nemiegočiau. Ir apskritai aš jos visai nemyliu, man tik patinka jos kompanija ir jos veidelis...

Baigiasi pavasaris. Greit važiuosim į „bazę“ – žinoma, jeigu tik neišvažiuosiu kur kitur...

Mano mūzai

Aš tik dėl to tapau poetu, Kad Tavo grožį apdainuočiau, Kad Tavo spindinčias akis Kasnakt klejodamas sapnuočiau.

Tu vaidenaisi man seniai – Kaip spindintis šešėlis tarp rūkų, Tu jau tada širdyje gyvenai, Apklostyta švelnių jausmų pūku...

Aš dailininkas tik todėl, Kad drobėj Tavo veidą pieščiau – Ir jei ne Tu – neklausk, kodėl Teptukų ir dažų neliesčiau...

(Tęsinys kitame numeryje)